

ירמיהו כט (א)

1) מלכים ב' כד

(טו) וַיִּגַּל אֶת הַחֲזִיכִין בְּבֵלְהָ וְאֶת אִם הַמֶּלֶךְ וְאֶת נְשֵׁי הַמֶּלֶךְ וְאֶת סָרִיסָיו וְאֶת אוֹלֵי הָאֵלֵי וְאֶת הָאֶרֶץ הַזֹּלֶת גּוֹלָה מִירוּשָׁלַם בְּבֵלְהָ :
(ח) בְּן שְׁמֹנֶה עָשָׂרָה שָׁנָה הַחֲזִיכִין בְּמֶלְכוֹ וְשָׁלְשָׁה חֳדָשִׁים מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אָמוֹ נְחֻשְׁתָּא בַת אֶלְנָתָן מִירוּשָׁלַם :

2) מלכים ה-ו

(ה) ונטעו גנות - אע"ג שנטיעת גנות מורה יותר על העכבה במקום מבנין בית, כמ"ש לא יבנו ואחר ישב (ומוסיף שאף) לא יטעו ואחר יאכל (ישעיה ס"ה כ"ב) :
(ו) קחו נשים - ואל יחדלו מלפרות ולרבות שם, וקחו לבניכם נשים - לבל תחשבו כי בניכם ישובו וישאו נשים בא"י, ואת בנותיכם תנו לאנשים - לבל ישלחו אותם לא"י להנשא שם כי בני א"י יהרגו :

3) בבא בתרא כט.

דאי לא תימא הכי בנו בתים ושבנו ונטעו גנות ואכלו את פרין מאי קאמר אלא עצה טובה קמ"ל הכא נמי עצה טובה קמ"ל

רש"י

לאי ל"א תימא הכי - הרי קלח ירמיה לזאתן קהו צבצל קגלו עם יכניה י"א שנה קודם גלות דקיהו צנו צתים וקצו כי ל"א תלאו משם עד מלאת לצבצל קצעים שנה למה ליה להזכירם על זאת לאל ענה טובה קמ"ל דהוא משיא אותם הכא נמי ענה טובה צעלמא היא:

4) שאילתות דרב אחאי פרשת וזאת הברכה שאילתא קסה

שאלתא דמיחייבין דבית ישראל למינסב נשי ואולודי בני ומיעסק בפריה ורביה דכתי' קחו נשים והולידו בנים ובנות ולא מיבעי' ישראל אלא אפילו גוים מיפקדי אפריה ורביה דכתיב ואתם פרו ורבו.

5) מאמרי הראיה - לשלומה של מלכות

אחינו היקרים והאהובים !

הנה נתאספנו פה במקום הקדוש הזה להתפלל, לשאת רנה ותודה לאל חי, לשמחת יום ההולדת הגדול והנכבד של הוד מלכותו אדוננו המלך הגדול ג'אורג' החמישי מלך בריטניא ירום הודו, נתקבצנו ברגשי קדש ובלב מלא אהבת אומן ורחשי כבוד וחבה להדרת כבוד מלכותו ולממלכתו האדירה, רבת המפעל של הצדק, של הטוב, ושל התרבות הנעלה בעולם האנושי. נעים יהיה לנו לדעת, לנו ביחוד, אנחנו בני ישראל אשר זכינו לשבת בארץ הקדושה, וביותר אנחנו אשר חבה יתרה נודעת לנו מחסד ה' לשבת בעיר הקדש ירושלם, ולשא מהמקום הקדוש והאדיר הזה רנה ותפלה לשלומה של מלכות הנכבדה האדירה והחביבה, מלכות בריטניא הגדולה ומלכה הגדולה והנאור. כי אמנם רבה וגדולת ערך היא לנו המצוה הגדולה הזאת להתפלל בשלומה של מלכות, שנצטוינו עליה ממצות הנבואה וממצות החכמים גם יחד תמיד. עוד בתקופה הראשונה אשר טעמנו בה את טעם הגלות על אדמת זרים, אחרי אשר נוטשנו מעל אדמתנו הקדושה והחביבה וגלינו לבבל, היה דבר ה' אלינו ביד ירמיה נביאו לאמר (ירמיה כ"ט, ד, ה' ז'): "כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לכל הגולה אשר הגלית מירושלים בבלה: בנו בתים ושבנו ונטעו גנים ואכלו את פרין, ודרשו את שלום העיר אשר הגלית אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה', כי בשלומה יהיה לכם שלום". אחרי הנבואה באו החכמים וצוו לנו במשנתם (אבות פ"ג מ"ב): "רבי חנינא סגן הכהנים אומר: הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו".

י"ט. דרשו את שלום העיר

^{למיר התכונה}
ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה, והתפללו בעדה
אל ה' כי בשלומה יהיה לכם שלום. ירמיה כ"ט ז'

עוד טרם ידעתי קרוא פסוק במקרא כצורתו, רגילים היו בפי דברי הנביא
^{למיר התכונה} אלה מאלפי "קול-קורא" בבחירות לפרלמנט האוסטרי, לועד המדינה בגליציה
וכמוהם. אשר המחזיקים בהמשטר השולט בססו בהם השקפתם, וההשגרה ההיא
כהבנת דברי הנביא אלה היתה ליסוד גם להמעמיקים לחדור אל תוכן דעת
הנביא, אשר מהבנה זו תשתקף פשרנות עם הגלות.

ברם מעניין כי לרבותינו חכמי התלמוד הבנה אחרת בדברי הנביא אלו,
לדעתם צוה הנביא בפקודתו זו כי גם בהיות ישראל בגולה ידרשו שלום ציון.
ראה מדרש תנחומא ויגש פס' ואת יהודה שלח לפניו, שאמרו: כל מה
שאירע ליוסף אירע לציון כו', ביוסף כתיב לך נא ראה שלום אחיך, ובציון
כתיב ודרשו את שלום העיר, ובמובן זה גם במס' דרך ארץ ס"פ השלום בשם
ר' יהושע בן לוי אמר להם הקב"ה לישראל אתם גרמתם להחריב את ביתי
ולהגלות את בני היו שואלים בשלומה ואני מוחל לכם, מ"ט, שאלו שלום
ירושלים, ואומר דרשו את שלום העיר, וכן היא בילקוט מלאכי רמז תקפ"ט,
ומובא בראשית חכמה אור עולם פרק עשרים, ובמדרש אגור¹ ע' 77: אנו
חייבים לבקש שלום עירנו ומקדשינו שנאמר ודרשו את שלום העיר.

ומסגנונם ניכר כי בדבריהם אלו לא באו לדרוש מקרא זה על ציון, כי
אם הבנתם זו היתה בעיניהם עצם פשוטן של מקרא, ואמנם כן יתאימו הדברים
במובן זה לרוח כל הפרשה שבה הובטחו על שיבת ציון, ובפס' ט"ו שם: והשיבותי
אתכם אל המקום אשר הגליתי אתכם משם, וראה בבלי ראש השנה ל' ע"א ציון
היא דורש אין לה מכלל דבעי דרישה.

וגם עומק הפשט המלולי יונח ע"פ הסגולה שמצאו חוקרי השפה בזמן
שהיתה מדוברת בפי העם, והיא עולה ויורד באותיות, כאשר מלה אחת מתחלת
באותה אות שסיימה בה המלה שנתבטאה מקודם, תשמש האות למעלה וגם
למטה², וכאלו נכתב ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם משם³, לא
יסובו דברי הנביא על בבל לומר כי בשלומה יהיה לכם שלום על הארץ העקובה
מדם עם הגולה, הארץ שעליה נאמר: אשרי שיאתו בך ונפץ את עולליך אל
הסלע, אך על ציון בית חיינו כהבנת חכמינו.